

Návrh projektového zámeru

Program Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027
/INTERREG POLSKA – SŁOWACJA 2021 – 2027/

PRIORITA 3: Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie

PRIORYTET 3: TWÓRCZE I ATRAKCYJNE TURYSTYCZNE POGRANICZE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.

POSILNENIE ÚLOHY KULTÚRY A UDRŽATEĽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU V OBLASTI HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA, SOCIÁLNEHO ZAČLENENIA A SOCIÁLNEJ INOVÁCIE.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1:

WZMOCNIENIE ROLI KULTURY I ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI W ROZWOJU GOSPODARCZYM, WŁĄCZENIU SPOŁECZNYM I INNOWACJACH SPOŁECZNYCH

„CESTA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA KOLOMAŽIAROV / SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MAZIARZY”

VEDÚCI PARTNER / PARTNER WIODĄCY: ZBOROV (Slovensko / Słowacja)

PARTNER 1: GMINA ROPA (Poľsko / Polska)

PARTNER 2: FUNDACJA SZLACHETNE ZDROWIE ... W ROPIE (Poľsko / Polska)

Projekt vychádza z výbornej spolupráce medzi partnermi projektu v predchádzajúcom období programu Interreg Poľsko Slovensko VA pri realizácii projektu „Karpatské brány medzi Zborovom a Ropou“. Najvýraznejšie výsledky projektu sú zrekonštruovaný kostol sv. Žofie v Zborove a kultúrne centrum v obci Ropa.

V spolupráci s Nadáciou Šľachetné zdravie v Rope pripravili samosprávy v Zborove a Rope nový projekt „CESTA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA KOLOMAŽIAROV / SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MAZIARZY”.

Na základe fenoménu kultúrneho dedičstva kolomažiarov/maziarov žijúcich v Nízkych Beskydách, vznikne kultúrna cesta, ako nový a atraktívny produkt cezhraničného cestovného ruchu.

Cieľom projektu je zvýšenie turistickej atraktivity karpatského pohraničia na základe rozvoja a posilňovania spolupráce medzi partnermi.

Projekt sa skladá z investičných (tvrdých) a neinvestičných (mäkkých) aktivít. Zachované bude nehmotné dedičstvo kolomažiarov/maziarov (kultúra, tradície, spôsob života, práca), ľudí obývajúcich oblasť Nízkych Beskyd.

Projekt opiera sa na doskonalú spoluprácu medzi partnermi projektu v poprednom období Interreg. Najbardziej uderzającym rezultatem projektu PLSK 170 Bramy Karpackie pomiędzy Zborowem a Ropą jest wyremontowany kościół św. Żofie w Zborowie i centrum kulturalne w mieście Ropa.

We współpracy z Fundacją Szlachetne Zdrowie w Linie gminy Zborów i Rope przygotowały nowy projekt „CESTA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA KOLOMAŽIAROV / SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MAZIARZY”.

W oparciu o fenomen dziedzictwa kulturowego Mazarzy zamieszkujących Beskid Niski, stworzony zostanie szlak kulturowy jako nowy, atrakcyjny produkt turystyki transgranicznej. Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej pogranicza karpackiego w oparciu o rozwój i wzmocnienie współpracy pomiędzy partnerami.

Projekt składa się z działań inwestycyjnych i miękkich. Zachowane zostanie niematerialne dziedzictwo Mazarzy (kultura, tradycje, sposób życia, praca), ludzi zamieszkujących w regionie Beskidu Niskiego.

INVESTÍCIE / INWESTYCJE

OBEC ZBOROV

V záujme zvýšenia kultúrnej a turistickej atraktivity historického hradu v Zborove budú realizované rekonštrukčné a konzervátorské práce, na viacerých objektoch na hrade. Stále expozície vzniknú v objekte Západnej bašty (expozícia zbraní) a v Severozápadnej hospodárskej budove III (expozícia stredovekej kuchyne)

Projekt bude tiež riešiť:

1. Juhovýchodnú bránovú vežu (1. vstupná brána so zázemím).
2. Konzerváciu hradobného múra III. predhradia v úseku od brány č. 1 po bránu č. 2
3. Inštaláciu mobilného pódia pre kultúrne podujatia vrátane sedenia pre návštevníkov
4. Prestrešenie "letnej terasy", ktorá bude umiestnená v ruinách objektu Západnej hospodárskej budovy II
5. Vnútornú ochozu hradobného múru v treťom predhradí
6. Konzerváciu severozápadnej bránovej veže (brána č. 2)
7. Archeologické práce v riešených objektoch a ich okolí podľa potreby
8. Schodisko k severnej bránovej veži vrátane konzervácie samotnej veže

Gmina Zborov

W celu podniesienia atrakcyjności kulturalnej i turystycznej zabytkowego zamku w Zborowie na kilku obiektach zamku prowadzone będą prace rekonstrukcyjne i konserwatorskie. W budynku Bastionu Zachodniego (ekspozycja broni) oraz w Budynku Gospodarczym Północno-Zachodnim III (ekspozycja kuchni średniowiecznej) powstaną wystawy stałe

Projekt obejmie także:

1. Wieża bramna południowo-wschodnia (pierwsza brama wjazdowa z tłem).
2. Konserwacja murów zamkowych III. dziedziniec na odcinku od bramy nr. 1 do bramki nr. 2
3. Montaż mobilnej sceny wydarzeń kulturalnych wraz z miejscami siedzącymi dla zwiedzających

4. Zadaszenie „tarasu letniego”, który będzie zlokalizowany w ruinach Zachodniego Budyńku Gospodarczego II
5. Wewnętrzny chodnik muru zamkowego na trzecim dziedzińcu
6. Konserwacja północno-zachodniej wieży bramnej (brama nr 2)
7. W miarę potrzeb prace archeologiczne na rozwiązanych obiektach i ich otoczeniu
8. Klatka schodowa do północnej wieży bramnej wraz z konserwacją samej wieży

Obec Ropa

"Cesta kolomažiarov" - označenie kultúrno-turistického chodníka " Cesta kolomažiarov "

Úloha umožní vyznačenie, označenie a infraštruktúru cezhraničnej trasy kultúrneho cestovného ruchu.

Opatrenie: identifikácia kultúrnych atrakcií na určenie trasy kultúrneho cestovného ruchu a rozvoj trasy a umiestnenia všetkých prvkov infraštruktúry spolu s postavením značiek a informácií o trase vrátane QR kódov.

Aktivity: návrh, realizácia a vybudovanie prvkov infraštruktúry kultúrno turistickej trasy kolomažiarovských tradícií (sprievodná infraštruktúra - cesty, odpočívadlá, zastávky, tabule, náučné príručky, drobná architektúra, prístrešky, parkovisko a pod.) podľa návrhov v r. Ľosie.

Aktivity: organizovanie podujatí pre komunitnú integráciu vo forme niekoľkých stretnutí, debát, prezentácií (návštevy kľúčových miest Chodníka s prezentáciou lemkovskej kultúry, kolomažiarov, karpatských národov, rituálov, zvykov, regionálnych produktov, remesiel, drobného podnikania , sochárske dielne pod holým nebom, košíkárské dielne z prútia, učenie sa tvorby a hry na drevené nástroje, spracovanie prírodnín a pod.

Gmina Ropa

„Szlak maziarzy” - wyznaczenie szlaku turystyki kulturowej „Szlaku maziarzy”

Zadanie umożliwi wytyczenie, oznakowanie i wyposażenie w infrastrukturę kreowanego szlaku transgranicznej turystyki kulturowej.

Działanie: identyfikacja atrakcji kulturowych dla wyznaczenia szlaku turystyki kulturowej oraz opracowanie przebiegu szlaku i lokalizacji wszystkich elementów infrastruktury wraz z postawieniem znaków i informatorów dla szlaku, w tym z kodami QR.

Działanie: zaprojektowanie, wykonanie i budowa elementów infrastruktury szlaku turystyki kulturowej tradycji maziarskich (infrastruktura towarzysząca - drogi, miejsca odpoczynku, przystanków, tablice, informatory edukacyjne, mała architektura, wiaty, parking itp.) wg projektów w Łosiu.

Działanie: organizacja wydarzeń dla integracji społeczności w formie kilku spotkań debat, prezentacji (wizyty w miejscach kluczowych Szlaku z prezentacjami kultury łemkowskiej, maziarzy, ludów Karpat, obrzędów, zwyczajów, produktów regionalnych, rzemiosła, drobnej przedsiębiorczości plenerów rzeźbiarskich, warsztatów plecionkarstwa wikliny, nauki tworzenia i gry na instrumentach drewnianych, przetwórstwa produktów natury, itp.

Nadácia Šľachetné zdravie

Obslužné miesto „Cesta kolomažiarov“ - modernizácia a úprava zariadení v historickom areáli kaštieľa a parku v Ropie na vytvorenie obslužného miesta pre kultúrno-turistický chodník kolomažiarovských tradícií.

Úloha umožní zvýšiť atraktivitu cezhraničného kultúrneho dedičstva, zachovať a udržiavať pamiatku a vytvoriť uzlový bod pre cezhraničnú trasu kultúrneho cestovného ruchu. Zvýšenie turistickej hodnoty kultúrneho dedičstva Pohraničia bude mať za následok zvýšenie jeho atraktivity.

Aktivita: adaptačné práce a vybavenie objektu a okolia historického kaštieľa v Ropie na vytvorenie a sprevádzkovanie obslužného areálu „Cesty kolomažiarov“ spolu s prezentáciou kolomažiarovských tradícií vrátane digitálnych technológií (kopanie, výroba kolomaže, cesty výrobcov kolomaže, farmy atď.)

Aktivita: Po kultúrno-turistickom chodníku budú organizované výlety na mazacom a elektrickom vozni, ako aj výlety po chodníku pre seniorov.

Aktivita: Pre obyvateľov sa zorganizujú workshopy o hodnote miestneho kultúrneho dedičstva a o prevádzkovaní podnikania v sektore voľného času s cieľom aktivovať cestu kultúrneho dedičstva spolu so zavedením osvedčených postupov.

FUNDACJA SZLACHETNE ZDROWIE ... W ROPIE

Punkt obsługi „Szlaku maziarzy” - modernizacja i adaptacja z wyposażeniem w zabytkowym zespole dworsko – parkowym w Ropie dla stworzenia punktu obsługi szlaku turystyki kulturowej tradycji maziarskich

Zadanie umożliwi zwiększenie atrakcyjności transgranicznego dziedzictwa kulturowego, ochronę i opiekę nad zabytkiem oraz stworzenie węzłowego punktu kreowanego szlaku transgranicznego turystyki kulturowej. Zwiększenie wartości turystycznej dziedzictwa kulturowego Pogranicza będzie skutkować wzrostem jego atrakcyjności.

Działanie: prace adaptacyjne i wyposażenie obiektu i otoczenia zabytkowego dworu w Ropie dla stworzenia i funkcjonowania miejsca obsługi „Szlaku maziarzy” wraz z prezentacją tradycji maziarskich, w tym w technologiach cyfrowych (kopanki, maż, dziegć, trasy maziarzy, zagrody itp.)

Działanie: organizowane będą przejazdy wozem maziarskim i wozem elektrycznym po szlaku turystyki kulturowej oraz organizacja wycieczek po szlaku dla seniorów.

Działanie: dla mieszkańców zorganizowane będą warsztaty z zakresu wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz z prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze przemysłu czasu wolnego dla aktywizacji szlaku dziedzictwa kulturowego wraz z wprowadzeniem dobrych praktyk.

OSTATNÉ AKTIVITY / INNE CZYNNOSCI

V rámci projektu bude vytýčená „Cesta kolomažiarov“ – kultúrno-turistický chodník v dĺžke cca 43 km medzi Ropou a Zborovom. Chodník povedie medzi Zborovom a Ropou, cez Chmelovu, Becherov, Łosie, Nowice, Przystup, Kwiaton, Gładyszów, Zdyniu, Konieczna, Uście Gorlickie, Klimkówku [určí sa a v poradí] pre individuálne a skupinové turistické výlety (na bicykli, pešo). V rámci projektu bude ponúkaná aj možnosť absolvovania tejto cesty na tzv. mazacom voze (elektrické vozidlo inšpirované historickým mazacím vozom).

Pre zabezpečenie atraktívnych obslužných bodov na trase budú vybudované 2 identicky riešené turistické obslužné miesta - Przewozy Maziarskie (kaštieľ v Zborove a kaštieľ v Ropie). Na rieke Ropa v Łoši bude vybudovaná aj oddychová stanica s drobnou architektúrou, ktorá bude centrom informácií a služieb, rekreácie a vzdelávania, spolu s chodníkom k vodnej nádrži Klimkówka, parkoviskom a zónou na organizovanie kultúrnych podujatí. Podľa možností plánujeme prezentovať aj ďalšie miesta prírodného a kultúrneho dedičstva nášho regiónu.

Okrem toho sa budú organizované aj workshopy o hodnote miestneho kultúrneho dedičstva a o prevádzkovaní podnikania v sektore voľného času s cieľom aktivovať chodník kultúrneho dedičstva.

W ramach projektu wytyczony będzie „Szlak maziarzy” - szlak turystyki kulturowej o długości ok. 43 km między Ropą a Zborowem. Szlak będzie przebiegał między Zborowem a Ropą, przez Chmelova, Becherov, Łosie, Nowice, Przystup, Kwiaton, Gładyszów, Zdynię, Konieczną, Uście Gorlickie, Klimkówkę [do określenia i wg kolejności] do indywidualnych i zbiorowych podróży turystycznych (rowerem, pieszo). Oferowana też będzie w ramach projektu peregrynacja wozem maziarskim, wozem elektrycznym (pojazd inspirowany wozem maziarskim),.

Dla zapewnienia atrakcyjnych miejsc obsługi szlaku zbudowane zostaną jednakowo zaprojektowane 2 punkty obsługi ruchu turystycznego – „Przewozy maziarskie” (zamek w Zborowie i dwór w Ropie). Powstanie też nad rzeką Ropa w Łośiu stacja odpoczynkowa z małą architekturą, stanowiąca węzłowy punkt informacyjny i obsługowy, rekreacyjny i edukacyjny wraz ze ścieżką do zapory wodnej Zbiornika Klimkówka, miejscem parkingowym i strefą organizacji przedsięwzięć kulturalnych.

Ponadto organizowane będą warsztaty z zakresu wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz z prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze przemysłu czasu wolnego dla aktywizacji szlaku dziedzictwa kulturowego

PODUJATIA / WYDARZENIA

V rámci projektu sa uskutočnia aj viaceré podujatia ako napríklad:

Zborovské hradné boje – pôjde o ukážku historických bojov medzi rôznymi skupinami s použitím chladných, ale aj strelných zbraní. Plánujeme prezentovať aj ukážky skupinových bojov. Súčasťou bude workshop prezentujúci výrobu niektorých zbraní a obranných nástrojov a to aj s aktívnym zapojením verejnosti. Miesto konania: Zborov

Festival stredovekej kuchyne – pôjde o ukážky vybavenia a zariadenia stredovekej kuchyne. Podľa možností bude aj príprava jedál zabezpečovaná v replikách historických zariadení. Zároveň budeme prezentovať aj všetky dostupné potraviny, ovocie, zeleninu, nápoje a ochucovadlá (napr. bylinky), ktoré boli pre danú kuchyňu typické. Prezentácie jedál a ich výroby budú delené na viacero typov (napr. jedlá chudoby, sedliakov či šľachty). Súčasťou bude workshop prezentujúci tradície bylinkárstva ako dôležitej súčasti vtedajšej kuchyne a to aj s aktívnym zapojením verejnosti. Miesto konanie: Zborov, Ropa

Cyklo event - pôjde o cyklotúru po vytýčenej „Ceste kolomažiarov“. Po trase sa účastníci budú postupne zoznamovať s tradíciami a miestnym prírodným a kultúrnym dedičstvom. Dôležitým cieľom bude aj prezentácia možností využitia ekologickej dopravy, prezentácia zdravého životného štýlu a ukážka existencie prepojenia na budované siete regionálnych a nadregionálnych cyklotrás na poľskej aj slovenskej strane. Zorganizovaný bude zo Zborova aj z Ropy

Sympóziu sochárov v Zborove - pôjde o obnovu dlhoročnej tradície konania sympózií v Zborove, ktorú prerušila nedávna epidémia Covid-19. Ide o viacdňovú aktivitu, kedy umelci pripravujú svoje diela postupne počas jedného týždňa. Na jeho konci sa v priebehu dvoch dní organizuje verejná prezentácia diel vrátane sprievodných kultúrnych aktivít. Miesto konania: Zborov

W ramach projektu odbędzie się kilka wydarzeń, m.in.:

Bitwy na zamku Zborowskim - będzie to pokaz historycznych bitew pomiędzy różnymi grupami z użyciem broni białej i palnej. Planujemy także prezentację przykładów bitew grupowych. W jego ramach odbędą się warsztaty prezentujące produkcję niektórych rodzajów broni i narzędzi obronnych, w tym przy aktywnym zaangażowaniu społeczeństwa. Miejsce: Zborów

Festiwal kuchni średniowiecznej – będą to pokazy średniowiecznego sprzętu i urządzeń kuchennych. W miarę możliwości przygotowywanie posiłków odbywać się będzie także w replikach obiektów historycznych. Jednocześnie zaprezentujemy także wszystkie dostępne potrawy, owoce, warzywa, napoje i przyprawy (np. zioła) typowe dla danej kuchni. Prezentacje potraw i ich produkcji podzielone zostaną na kilka rodzajów (np. dania biedoty, chłopskie czy szlacheckie). W jego ramach odbędą się warsztaty prezentujące tradycje zielarstwa jako ważnego elementu kuchni tamtych czasów, przy aktywnym udziale publiczności.

Impreza rowerowa – będzie to wycieczka rowerowa wyznaczoną „Szlaku maziarzy”. Na trasie uczestnicy stopniowo zapoznają się z tradycjami oraz lokalnym dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym. Ważnym celem będzie także prezentacja możliwości korzystania z transportu ekologicznego, prezentacja zdrowego stylu życia oraz wykazanie istnienia powiązań z siecią regionalnych i ponadregionalnych tras rowerowych zarówno po stronie polskiej, jak i słowackiej. Organizowany będzie ze Zborowa i Ropy

Symposium rzeźbiarzy w Zborowie – będzie to odnowienie wieloletniej tradycji organizowania sympozjów w Zborowie, która została przerwana przez niedawną epidemię Covid-19. Jest to kilkudniowe działanie, podczas którego artyści przygotowują swoje prace stopniowo w ciągu jednego tygodnia. Na zakończenie w ciągu dwóch dni odbędzie się publiczna prezentacja dzieł wraz z towarzyszącymi mu wydarzeniami kulturalnymi. Miejsce: Zborów

VÝSLEDKY / WYNIKI

Výsledkom zvýšenia turistickej hodnoty kultúrneho dedičstva pohraničia bude adekvátne zvýšenie jeho atraktivity. Projekt je dôležitý pre cezhraničný rozvoj pohraničia, vrátane chudobných horských obcí. Projekt prispeje tak k budovaniu spoločnej identity Poliakov a Slovákov, ako aj k väčšiemu uznaniu pohraničia ako atraktívnej turistickej a kultúrnej destinácie. Metódou budú nielen investičné a marketingové, ale aj sociálne a vzdelávacie aktivity.

Realizovaný projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného cestovného ruchu. Predpokladá podporovať a podnikať aktivity podporujúce ekoinovácie a ekologické obchodné modely, využívanie recyklovaných materiálov a energeticky efektívnych a ekologických technológií (v oblasti infraštruktúrnych aktivít na kultúrnej ceste - drobná architektúra, sprievodná infraštruktúra, ekologické materiály, elektro auto, elektrický bicykel).

Dôležitým prvkom projektu je zapojenie rôznych sociálnych skupín a predstaviteľov rôznych sektorov do navrhovania a realizácie aktivít, a teda do celého sektora kultúrneho dedičstva a cestovného ruchu.

Zwiększenie wartości turystycznej dziedzictwa kulturowego Pogranicza będzie skutkować wzrostem jego atrakcyjności. Projekt jest ważny dla transgranicznego rozwoju Pogranicza, w tym ubogich gmin górskich. Projekt przyczyni się do budowania wspólnej tożsamości Polaków oraz Słowaków, a także większej rozpoznawalności Pogranicza jako atrakcyjnego kierunku turystycznego i kulturowego. Metodą będą nie tylko działania inwestycyjne i marketingowe ale społeczne i edukacyjne.

Realizowany projekt przyczyni się do rozwoju zrównoważonej turystyki. Zakłada wspieranie i podejmowanie działań promujących eko-innowacje i ekologiczne modele biznesowe, wykorzystanie materiałów z recyklingu oraz technologie efektywne energetycznie i przyjazne dla środowiska (w zakresie działań infrastrukturalnych na szlaku kulturowym – mała architektura, infrastruktura towarzysząca, materiały ekologiczne, wóz elektryczny).

Interreg
Polska – Słowacja

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

Ważnym elementem projektu jest włączanie różnych grup społecznych oraz przedstawicieli różnych sektorów w projektowanie i wdrażanie działań, a tym samym w całym sektorze dziedzictwa kulturowego i turystyki.